

4. Korrika.

Muga: batzuetan lagun, eta beste batzuetan oztopo.

Korrikaren 4. edizioa 1985eko maiatzaren 31n hasi zen Atharratzen, eta, 2.080 km egin eta gero, ekainaren 9an amaitu zen Iruñean, "Herri bat, hizkuntza bat" lelopean. Omendua Piarres Laffite apaiz eta euskaltzalea izan zen, zeina herri-literaturan egin zituen ikerketa-lanengatik baita bereziki ezaguna. Lontxo Aburuzaren bertsoen pean egin zuten arineketan Korrikaren 4. edizioan.

Laurogeiko hamarkadakoak urte ilunak izan ziren; izan ere, egoera politiko zaila bizi zen Euskal Herrian, baita euskararen irakaskuntzan ere. Korrika hasi baino egun batzuk lehenago, Gasteizko AEK-ko zazpi irakaslek gose-grebari ekin zioten. Maisu-maistrek lauzpabost hilabete zeramatzen soldata kobratu gabe, eta jakinarazi zuten ez zutela etsiko euren egoera ekonomiko larriari irtenbide bat aurkitu arte. Protestari honako alderdi hauek ere lotu zizkieten: batetik, AEK-k jasaten zuen gaitzespena agerian jarri nahi zuten, eta, horrekin batera, euskaltegia homologatzea eskatzen zuten; bestetik, irakasleak bizitzen ari ziren estualdi ekonomiko latza salatzen nahi zuten.

Ekainaren 7an, AEK Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailarekin elkartu zen. AEKren arduradunak ez ziren pozik atera bileratik, baina erakundeetan nolabaiteko jarrera-aldaketa sumatu zuten, eta greba amaitzea erabaki zuten. Bi egun geroago, ekainaren 9an, 4. Korrika Gasteizera heldu zen. 1.927 kilometroan, gose-grebalariek hartu zuten lekukoa, eta lasterketan pankarta bat eraman zuten AEKrentzako diru publikoa eskatzeko. 18 egunez gose-greban egon ondoren, irakasle haiek oraindik indarra zuten euskararen alde borrokatzen jarraitzeko, baita korrika egiteko ere!

Mugak beti izan dira gorabeheratsuak, eta Korrikan ere hainbat istorio gertatu izan dira. Batetik, Iturramako irakasle bati zer jazo zitzaion kontatuko dizuet; eta, bestetik, Castro Urdiales eta Muskiz artean jazotakoa.

Korrika egiteak buruhauste gehiegixko sortu zizkion Iturramako gau-eskolako irakasle bati. Atharratzera joan zen Korrikaren hasierako ekitaldia ospatzera; baina itzuleran, Ipar eta Hego Euskal Herria zatitzen dituen mugako polizia atxilotu egin zuten, beste bi gazterekin batera. Hogeita lau ordu eskas egin zituen komisarian. Ordu larregi ere izan daitezke, baldin eta delitu bakarra Korrikan parte hartzea bada.

Bestalde, Kantabriako ordezkari batek euskararekiko sentsibilizazioa agertu zuen Korrika martxan zen bitartean. Izquierda Castreña Unidako hainbat kidek beren herritik Muskizera dauden 15 kilometroak arineketan egin, eta lekuko-aldaketa sinbolikoa egin zuten bertan. Bitxia da: batzuentzat muga oso nabarmena bada ere, beste batzuentzat laguntasuna erakusteko modua da.

Benito Lertxundik aspalditik kantatzen du (...) "Erribera, Erribera, zure landen zabalera"; bada, hurrengo istorioa bertan kokatzen da. Andosillako lagun-kuadrilla batek Viana arteko 80 kilometroak korrika egin zituen. Gaueko 12etan hasi eta eguerdiko 12ak arte hauspoari emanez aritu ziren! Ziur norbaitek bota ziela erronka, "Ezetz egin!" esanda.

Edizio hartako abesti-puska bat entzun dezagun (...). Ezagun egiten zaizue, ezta? Berrero jarriko dut despistatuenentzat (...). Zergatik egiten zaigu horren ezagun doinua? Gogoratzen duzue I. edizioan Xabier Amurizak bertso-doinu batean oinarrituta sortu zuela letra, ezta?; bada, Lorentxo Aburuzak gauza bera egin zuen. "Bizkaiko aberatsak" doinuan oinarriturik, bertsoa osatu zuen.

Gaurkoz, hemen utzi beharko dugu; hurrengorako ere istorioak gorde beharko ditugu. Badakizue sobera, Korrikan edizioz edizio eguraldia lagun izan dugun bezalaxe, arerio ere izan dugula. 5. edizioko lehen kilometroa egin behar zutelarik, horixe pasatu zitzairen. (...) Lehiaketetan bezala, galdera bat egingo dizuet: Korrika 5ean, 1. kilometroan, Hendaiatik atera behar zutenean, zer eguraldi izan zuten?

A-: ikaragarritzko uholdea, izugarritzko hondamendia izan zen hendaiarrentzat;

B-: elurte handia izan zen, hendaiarrak ia ezin ziren etxetik atera ere; edo C-: kazkabarra gogotik egin zuen, baina kilometroa osatu egin zen. Hurrengo podcastean itxarongo dizuet; bitartean, txintxoak izan. Agur, eta ondo izan!